

Управління культури та охорони
культурної спадщини Черкаської обласної
державної адміністрації
Комунальний заклад «Обласна бібліотека
для юнацтва імені Василя Симоненка»
Черкаської обласної ради

З іменем Василя Симоненка

Матеріали круглого столу

25 березня 2025 року
м. Черкаси

Черкаси
2025

УДК 82.09(477.46)
3-11

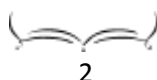
З іменем Василя Симоненка : матеріали круглого столу, 25 берез. 2025 р., м. Черкаси / Комун. закл. «Обл. б-ка для юнацтва ім. В. Симоненка» Черкас. облради ; [уклад. : В. Величко, О. Савченко ; ред. В. Чорнобривець ; обкл. Н. Іваницька ; відп. за вип. Ф. Пилипенко]. – Черкаси : [б. в.], 2025. – 56 с.

У збірнику вміщено виступи учасників круглого столу «З іменем Василя Симоненка», який відбувся у стінах Симоненківської книгозбірні з нагоди 90-річчя від дня народження поета та 25-річчя з часу присвоєння його імені Черкаській обласній бібліотеці для юнацтва.

Видання орієнтоване на бібліотечних працівників, краєзнавців.

Укладачі:	Валентина Величко, Олена Савченко
Редакторка	Валентина Чорнобривець
Відповідальний за випуск	Федір Пилипенко

© Укладачі: В. Величко, О. Савченко, 2025

© Комунальний заклад «Обласна бібліотека для юнацтва імені Василя Симоненка» Черкаської обласної ради, 2025

Федір Пилипенко,
в. о. директора КЗ «ОБЮ
ім. В. Симоненка» ЧОР

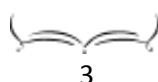
Він писав так, як жив

У шістдесяті роки ХХ століття в українській літературі на поетичному відноколлі заяскравілася талановита, із великим творчим потенціалом зірка. Зірка-маяк, який згодом став символом правди художнього слова і незрадливої любові до України. Ім'я цього поета – Василь Симоненко.

Так уже склалося для України, що найкращим її дітям судилося несправедливо коротке життя: 47 років Богом відведено Т. Шевченку, Б. Грінченку, В. Стусу; 42 – Лесі Українці; 38 – П. Грабовському і зовсім мало – 28 років – В. Симоненку.

І хоч коротким було життя поета, однак він залишив для нас величезну спадщину, окреслив справжні життєві цінності й утвердив їх у своїй творчості.

Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.
(«Лебеді материнства»)

Або ось іще рядки, що заставляють задуматися, чи справді так:

Можна жить, а можна існувати,
Можна думать – можна повторять.
Та не можуть душу зігрівати
Ті, що не палають, не горять!
(«Можна»)

А далі поет вже не запитує, а стверджує:

Живе лиш той, хто не живе для себе,
Хто для других виборює життя.
(«Можливо, знову заgrimлять гармати»)

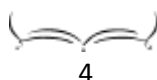
У кожному рядку, який ми читаємо, нема лукавства. Щиро і переконливо молодий юнак продовжує:

Я хочу быть несамовитим,
Я хочу в полум'ї згоріти,
Щоб не жаліти за прожитим...
(«Я хочу быть несамовитим»)

...Із кожного прочитаного рядка ми так виразно чуємо його голос, яким він і вітає життя:

Здрастуй, сонце, і здрастуй, вітре!
Здрастуй, свіжосте нив!
Я воскрес, щоб із вами жити
Під шаленством весняних злив.
(«Тиша і грім»)

Сьогодні у нас є унікальна можливість почути його справжній голос із запису, що зроблений у прижиттєвому

інтерв'ю і який зберігається на персональному сайті «Василь Симоненко» нашої бібліотеки.

(Звучить запис)

Здається, що до цієї зали увійшов сам Василь... Ми почули в його словах стільки щирості, доброти. У свою творчість він вклав стільки почуттів і любові до рідної землі, на якій зростав і мужнів, до кожної травинки, до кожної рослини, до верби і тополі, що не залишає байдужим жодного, хто читав і перечитував його твори.

Він писав так, як жив.

Тому й через десятиліття ми дослухаємося до голосу поета, поета-шестидесятника, який жив і творив в умовах тоталітарного режиму і мріяв про незалежну українську державу. Перечитуючи його праці, ми живемо разом із ним.

Саме тому засідання нашого круглого столу ми назвали «З іменем Василя Симоненка».

Готуючись до цього заходу, ми не обмежилися запрошенням літературознавців, шанувальників поета з Черкащини, а запросили його земляків із Лубенщини та, зокрема, із с. Біївці, де народився Василь Симоненко.

Тому запрошуємо до діалогу всіх присутніх поділитися думками про творчість поета і спогадами про його коротке, але яскраве життя.

А ми матеріали нашого круглого столу видрукуємо і додамо до літопису історичних подій.

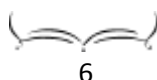

Валентина Коваленко,
*літературознавець,
письменниця, громадська діячка*

Весняні громи Василя Симоненка

Імена Симоненка та Шевченка суголосні. Це наше, українське, щирцеве. І коли Василь Симоненко говорив, що щось у нього було і від діда Тараса, і від прадіда Сковороди, то я якраз апелюю до тої психології творчості, до глибинної психології Юнга, який розказував про велику Матір і великого Діда мудреця. Саме від діда, саме від баби до онуків передається найбільше тої інформації глибинної, що ми спостерігаємо і у Василя Симоненка. Так, батька у нього не було, але він любив дідів.

У Черкасах я спілкувалася з Лілією Шитовою, яка працювала в редакції з Василем Симоненком. Вона розповідала, що він любив сидіти у дворі, коли діди грають, в карти, чи в доміно. І він любив розпитувати їх, слухати, любив їхні «балачки». Пригадуєте, як Котляревський, для того, щоби записувати і гарно студіювати українську мову, ішов на базар. Отам найкраще було чути оту справді рідну українську мову. Так і Василь... Звичайно, це «чорнороб» української поезії. Він не спішив до свого читача, а не спішив тому, що він був дуже вимогливий до поезії. Коли він вчився в університеті, був вражений тим, що його

студенти-однолітки один поперед одного читали поезії графоманів. І як він себе нікчемно почував, думаючи, що це він так погано пише. Дійсно, він не спішив до читача і тому з нього було важко «видерти» будь-яку поезію.

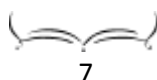
Для газети його поезія була чимось новим. Тому він дуже вимогливо працював над поезією. Він казав, що «газетна текучка» його дійсно замордовує. Але що давала робота в газеті, то це широке спілкування з людьми. Василь Андрійович їхав до людей, набирався історій, він їх чув, а ті історії давали йому стимул, давали заживок до народження нових ідей, і таким чином народжувалося багато творів, зокрема, «Вино з троянд», «Чорна підкова»...

У книзі «Його весна говерлила громи» я досліджувала психологію літературної праці Симоненка, що саме змушувало його до творчості. Я перевіряла і себе: а як же я творю? Уявляла, як він приходив додому, йшов на кухню, бо то була його єдина закутина, дуже багато кутив. А знаєте, чи подобалося це родині, щоб він саме ось так, як кажуть, окупивавши на кухні ту територію, міг собі писати. В умовах таких, як вдома, він не міг творити. Тому, щоб побути в тиші, знайти гармонію для своєї творчості, він йшов у редакцію. Приходив за годину-півтори на роботу, любив з вікна дивитися на дощ і думати... думати...

Найбільше мене вражає, як така молода людина, яка не дожила до 29 років, могла сконцентрувати в оцьому своєму короткому житті ось такий величезний життєвий досвід і досвід слова. Скільки в ньому України!

Ми пройшли скільки майданів і завжди згадуємо Василя Симоненка:

«Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова...

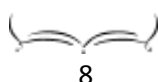
Гримотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права».

Або: «Хай мовчать Америки й Росії, коли я з тобою говорю»... Бо він говорить зі своєю матір'ю, він говорить зі своєю землею рідною. Як можна розпоряджатися нашою долею, долею нашої землі, за яку вже загинули сотні тисяч найкращих? І тому Василь Симоненко спішив жити... Він наскрізь український.

90-річчя, яке ми сьогодні відзначаємо, є приводом нагадати і більше заглибитися в його поезію, зрозуміти, що якби не такі Василі: Симоненко, Стус, то чи могли б ми сьогодні почувати себе українцями? На кожному етапі історії винищували найкращий цвіт нації, й усе-таки цей цвіт пробивався, залишав по собі слово українське, яке несло правду.

І. Кошелівець, відомий літературознавець, громадський діяч, який постійно підтримував шістдесятників, припрошував уважніше приглянутися до Василевої поезії, в якій «насправді все нове, індивідуально симоненківське». А Є. Сверстюк, філософ, літературознавець говорив, що «у важкій боротьбі з собою, з атмосферою дрімотної байдужості і мертвого стандарту він (Симоненко) вибився на свій шлях». І коли читаємо Симоненка, то ми відчуваємо його, ми вгадуємо його стиль. Тому для мене це – рідна душа. Симоненко – це є якраз дійсно той, хто виріс із нас, із нашої землі і хто дарує нам у своєму слові Україну.

Дуже тяжко згадувати і усвідомлювати, що саме в Смілі Симоненка побили. Прикро. Сміла – це саме моя батьківщина, Смілянський район. Саме там Василеві Симоненку довелося відчути вже на фізичному рівні розправу над українським поетом. Можливо, після того

випадку загострилася хвороба, про яку він трохи раніше згадував.

Він страшенно переживав про долю сучасної літератури, злиденної і спустошеної, відірваної від життя і народу про те, що дійсно немає справжньої поезії, що багато графоманства. То ж поет не втримувався, аби не виповісти свій гнів у вірші «Толока»:

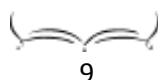
Поезія безплідна, як толока.
Усе завмерло, мов пройшла чума.
Немає Брюсова, немає Блока,
Єсеніна і Бальмонта нема.

Він дуже любив Блока, ви ж знаєте. Так от, хто біля керма? Послухайте, що він каже:

Біля керма – запроданці, кастрати
Дрижать від страху в немочі сліпій...
Коли б оту толоку розорати.
Шевченко міг би вирости на ній!

І як тяжко усвідомлювати, що він довіряється тільки своєму зошиту і наскільки в кінці боляче пише про це все:

Прощай, мій зошите!
Спасибі тобі, друже,
що ти думок моїх
не відцуравсь,
що ти свої клітини
тепло мружив,
коли над римами
я потом обливавсь...
Ти їх сприйняв
без жодної огуди.

Єдиний мій читач
І шанувальник мій.
Чи сприймуть їх колись
І прочитають люди –
Побачимо. Прощай, товариш мій.

Так і Тарас Григорович Шевченко писав, переживаючи, чи зрозуміють його, чи потрібна буде його писанина комусь? Кожний поет, напевне, переживає, чи не витратив він своє життя і свій час на якусь марну справу.

Ми щасливі з того, що є у нас Василь Симоненко, який дійсно живився українським світом, його природою. Звідки він взяв ту поезію? Нагадаємо, читаємо, що від діда, бо його дід Федір говорив складно, тобто, до прикладу.

Виявляється, й моя мати казала: «Звідки та поезія?» Та коли я почала досліджувати свій родовід, зрозуміла, що від діда Федора. То ж як він не може мені бути рідний той Василь, ще й добре рідний. І слава Богу, що я застала живою маму Василя Симоненка, Ганну Федорівну Щербань. Коли я працювала Черкаській школі, то разом зі своїм учнем Ярославом відвідала маму Симоненка, яка з любов'ю розповідала про свого сина. Ми навечно зафіксували цей момент.

Коли мама Василя Андрійовича померла, то я написала і присвятила їй поезію. Бо саме вона – єдина гілочка того роду, живий свідок душі і духу Симоненка. І коли вона пішла, то це було дійсно боляче...

Загруз я у землю по серце в'язко.
Вона мене цупко трима.

А нас тримає Василь Симоненко. Завершуючи, я дякую Збройним Силам України, що ми сьогодні із вами маємо

можливість насолоди спілкування і згадувати оте вічне, яке закодоване в слові нашими чудовими поетами, літописцями нашої української історії.

Ірина Собко,
*директор КЗ «Черкаський
обласний краєзнавчий музей»
ЧОР*

Під знаком Василя Симоненка

8 січня 1935 р. народився Василь Андрійович Симоненко – український поет і журналіст, шістдесятник. І хоч народився він на Полтавщині, доля його тісно пов'язала з нашим краєм, саме Черкащина стала колыскою творчості В. Симоненка. Сюди, в редакцію газети «Черкаська правда», він приїхав після закінчення факультету журналістики Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка.

У Черкаському обласному краєзнавчому музеї діє експозиція, присвячена В. Симоненку.

В експозиції представлені особисті речі поета:

- Диплом;
- університетський значок;
- посвідчення члена Спілки журналістів;

- редакційне посвідчення;
- капелюх та вишиванка;
- попільничка;
- альманах «Дніпрові зорі» 1957 року, де був надрукований автобіографічний вірш «З дитинства».

Відтворюють атмосферу тогочасної редакції газети «Молодь Черкащини», куди прийшов завідувачем відділу Василь Симоненко, його робочий стіл з телефоном, письмовим приладдям та редакційною друкарською машинкою.

Представлені також книги поета, серед яких його перші прижиттєві видання «Тиша і грім» та дитяча «Цар Плаксій та Лоскотон». В експозиції також є інші книги, які вийшли в різні роки в Україні і за кордоном, але вже після його смерті, зокрема – збірка «Земне тяжіння» (1964) та книга «Лебеді материнства» (1981).

Одними з найцінніших експонатів у музейній колекції є його рукописний зошит з віршами 1962-1963 рр. та записник. Сторінки зошита були вперше опубліковані 2023-го року в книзі «Молитва», де вміщено понад 100 найкращих віршів Василя Симоненка, зокрема його останні поезії. Видання підготував Олександр Третяков за підтримки благодійного фонду «МХП – Громаді». Наклад – 3000 примірників. Ця книга безоплатно розповсюджувалася по бібліотеках і навчальних закладах. Окрім віршів Василя Симоненка, що впорядковані по даті та без колишньої цензури та його останніх поезій, у збірку ввійшли фото, уривки щоденників, понад 80 рукописів та розлога передмова упорядника Василя Пахаренка – літературознавця, поета, перекладача, публіциста, доктора

філологічних наук, професора кафедри української літератури та компаративістики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

Серед експонатів музею – дві оригінальні картини Середи Діни, виконані олівцем та темперою.

Перша – це портрет матері В. Симоненка – Ганни Федорівни Щербань (1995). На ньому – два її профілі, образи – 82-річної бабусі і молодої жінки. Два періоди її життя – на схилі літ та в той період, коли народила сина Василя. На картині напис рукою Ганни Федорівни «Життя прожити – не поле перейти».

Друга – «Віщий сон» (1994). На картині зображено юного Василя Симоненка, що сидить на камені на тлі кола, що символізує поетичну планету. В колі – класики української літератури Т. Шевченко, І. Франко, Л. Українка. В основу сюжету картини був покладений сон, який наснився поету за рік до його смерті: поет ішов полем рідної Полтавщини та й зустрів світочів української поезії, що їхали на возі. Серед тих, хто їхав на возі, був і Т. Г. Шевченко. Саме він запропонував йому: «Сідай Василю, поїдемо з нами». В. Симоненко підсів до них на воза і помандрував далі. Цей сон, який він вранці розповів матері, виявився пророчим...

В структурі нашого закладу є Літературно-меморіальний музей Василя Симоненка, який було відкрито 8 січня 1998 року до дня народження поета, в приміщенні редакції колишньої газети «Черкаська правда» (нині «Черкаський край»). Тут Василь Симоненко працював з липня 1957 року по березень 1960 року.

Ніна Симоненко,
*науковий співробітник КЗ
«Черкаський обласний
краєзнавчий музей» ЧОР,
берегиня
літературно-меморіального
музею Василя Симоненка*

Під знаком Василя Симоненка

В музеї Василя Андрійовича Симоненка, що знаходиться за адресою Хрещатик, 251, ми періодично змінюємо експозицію. Дещо залишилось у бабусиному чемодані, як говориться. Ганна Федорівна залишила невеличкий спадок, який належить Мирославі, її правнучці, онуці Василя Андрійовича. Тому деякі речі періодично виставляються.

Ще була одна така цікава річ, яка дозволила мені познайомитися з одним із тих людей, які безпосередньо спілкувалися з Василем Андрійовичем у свій час, за життя – це книга, видана в Торонто у 1960 році. Ця книга виставляється на День журналіста і до дня пам'яті Василя

Андрійовича. Завдяки цьому чоловікові знаємо походження цієї книги і як вона потрапила безпосередньо до Василя Андрійовича у руки, а потім до Ганни Федорівни у її бабусин чемоданчик.

Музей функціонує з 1998 року і тільки завдяки тому, що там до цього часу працювали люди, які ставились до нього з пошаною. Музей відкрили і реконструювали з любов'ю. Остання реконструкція була в 2015 році. На сьогодні музей має досить сучасний вигляд.

Тому я вас дуже прошу, приходьте, будь ласка, в музей. Там ви дізнаєтесь більше. Я вам буду вдячна за те, що ви відвідуєте наш музей.

Людмила Мисник,
*завідувач Бісвецького
музею-садиби Василя
Симоненка*

Під знаком Василя Симоненка

«Найбільше люблю землю, людей, поезію і... село Біївці на Полтавщині, де мама подарувала мені життя...»

Люди – прекрасні.
Земля – мов казка.
Кращого сонця ніде нема...

Я думаю, це все теж про наше невеличке село Біївці. І, мабуть, якби не було Василя Симоненка, більшість не знала б навіть про його існування. Завдяки Василю Симоненку

воно гримить і звучить не тільки в Україні, а й далеко за її межами.

Садиба-музей знаходиться в центрі села. Це звичайна сільська хата, яку збудував дід Федір, дідусь Василя Симоненка, на місці батьківської хати у 1925 році, в деяких джерелах – у 1927 році. Там ріс Василь Симоненко з мамою і дідусем.

У 1958 році мама переїжджає до Василя Симоненка в Черкаси і хату продають. Там живуть зовсім інші люди. І лише після того, коли вони вирішили продавати хату, Василь Миколайович Даценко, голова колгоспу, приймає рішення викупити цю хату та зробити в ній сільський музей.

У 1973 році для облаштування музею люди своїми силами починають збирають тогочасні рушники, ліжники, вишиванки, речі побуту, глиняний посуд, праски та все, що на той час було актуальним і популярним. І лише у 1980-х роках, коли почали популяризувати творчість Василя Симоненка, сільський музей вирішують змінити на садибу-музей Василя Симоненка.

Звичайно, цінних речей Василя Симоненка після продажу хати там не залишилось. Найцінніше – це сама хата. Вона складається з двох кімнат. Перша кімната – це велика зала з іконами, картинами, обрамленими рушниками. В центрі – портрет Василя Симоненка, який намалював Володимир Мірошніченко. У хаті ще знаходиться піч, на якій Василь Симоненко зі своїм товаришем Миколою Сомом святкували своє 20-річчя. У іншій кімнаті знаходиться те, що відноситься до кухні: піч, плита, лава, мисник і тогочасний посуд. У хаті є швейна машинка. Мати Василя Симоненка шила все на швейній машинці, крім пальта і чобіт. Приблизно такої цінності маємо машинку, так само рубель, качалка, все тогочасне.

Завжди шануємо, оберігаємо пам'ять, стараємося відремонтувати, що можемо. В цьому році замінили

покрівлю. Два роки поспіль зі стінами проблеми були, теж все полагодили.

У 2003 році приїздили Микола Сом, Борис Олійник, Михайло Наєнко та садили Симоненків сад біля хати. Посадили вишні, калину перед хатою, яка й зараз буяє, особливо навесні, коли квітує.

У 2005 році неподалік від музею було відкрито пам'ятник-погруддя Василю Симоненку.

Запрошую всіх відвідати, побачити, яке мальовниче наше село і як ми зберігаємо пам'ять про Василя Симоненка.

Володимир Мірошніченко,
художник з м. Лубни

З мистецької Симоненкіани земляків-полтавчан

Я представляю художників Полтавської художньої організації Національної спілки художників України. Вважаю, що Лубни і Черкаси вже як міста побратими, тому що нас об'єднують не тільки наш поет Василь Симоненко, а ще й Тарас Шевченко, який також вважається черкащанином і неодноразово бував теж і в Лубнах.

Я є членом журі з присудження премії Василя Симоненка в номінації «Мистецтво і монументальна скульптура». У нас одинадцять членів журі, в основному всі письменники, поети, журналісти. Я представляю художників, цікавлюся творчістю інших художників Полтавщини, які захоплюються поетом Симоненком і відображають його в своїх полотнах, знімають кіно, пишуть музику. В Лубнах вже сім художників мають диплом лауреата премії Василя Симоненка. До речі, три роки поспіль ми дали премію пирятинцям, сім'ї Іванюків. Також двом художникам з Полтави: 86-річному заслуженому художнику України та молодому художнику, який в минулому році зняв фільм. Цей хлопець військовий, неодноразово приїжджав у Біївці, знімав хату Симоненка. Він створив такий вдалий фільм, що всі одинадцять членів журі одноголосно проголосували саме за нього, за його фільм. Тож ці три роки у нас полтавчани отримали цю престижну премію.

Також я є членом благодійного фонду «Довіра і допомога». Разом з іншими художниками ми даємо на аукціони свої картини, розмальовані тубуси від снарядів і ящики з-під патронів, привезені з фронту. Більше 50 тубусів було розмальовано, виручено не один мільйон гривень. Наша організація закупила 16 джипів для ЗСУ.

Наталія Валащенко,
*вчитель української мови та
літератури, завідувач
музею-світлиці Василя
Симоненка Черкаської СШ I-III
ступенів №33 ім. В. Симоненка
ЧМР Черкаської області*

Під знаком Василя Симоненка

Під час екскурсій, які ми проводимо у своєму музеї, я обов'язково поділюся враженнями від сьогоднішньої зустрічі і з полтавчанами, і з нашими черкасцями, і з видатними людьми, які так чи інакше дотичні до Василя Симоненка, оберігають пам'ять про нього. А ми, відповідно, наша школа

33, чудова школа над Дніпром, яка носить ім'я Василя Симоненка, робить це постійно і завжди.

Кожна дитина нашої школи, переступивши подвір'я школи, відчуває дух Василя Симоненка. Ми згадуємо Василя Симоненка не лише на уроках української літератури, мови, історії, а пошановуємо його завжди, за будь-якої нагоди.

У 1989 році наша школа отримала звання імені Василя Симоненка, відтоді й почали збиратися матеріали та формуватися музеї.

У 2022 році ми завершили оновлення музею. З початком 2022-2023 навчального року він постав перед нами та нашими відвідувачами інакшим. Оновлено й екскурсію, яку ми зараз проводимо, адже ми намагаємося іти в ногу з часом і розуміємо, що відвідувачам, особливо дітям, просто так прийти в музей і подивитися на експонати не завжди цікаво. Тому ми, оновлюючи цю екскурсію, зробили її з елементами інтерактиву.

Будемо раді бачити вас у нашому музеї.

Анастасія Коганова,
*учениця 10-А класу Черкаської
спеціалізованої школи I–III
ступенів № 33 ім. Василя
Симоненка*

Епістолярій Василя Симоненка

Епістолярій – одне з найцінніших джерел для розуміння світогляду письменника, його взаємин із сучасниками. Іноді лист стає експериментальною ділянкою: тут народжуються нові теми, сюжети, художні образи майбутніх творів. Позбавлені редакторської правки, листи фіксують справжнє мовлення письменника, дають найбільш точне уявлення і про мовосвіт митця, і про живе мовлення певної доби. Зовсім нерозкритими залишаються питання самоідентифікації мовної особистості в епістолярному дискурсі і простеження видозмін індивідуальності мовної особистості залежно від адресата, соціальних умов, життєвого досвіду.

Окремого дослідження з погляду лінгвостилістики потребує епістолярна спадщина Василя Симоненка, неповторно лірична творчість якого демонструє філігранне

володіння словом. Листи до рідних є унікальним явищем мови і літератури, оскільки містять багато тематичних шарів, що мають не лише родинно-побутове значення, а й передають загальнолюдський зміст, виконують пізнавальну та естетичну функції, розкривають особу автора-письменника, особливості його творчої майстерності, є безцінним джерелом глибшого пізнання психології творчості автора, його етико-естетичного дискурсу, який накладається на поведінку й творчість.

Єдиного типу листів не існує: адресант створює епістолу, спираючись на ситуацію, з приводу якої він пише, керується власними уподобаннями, враховує ступінь близькості з адресатом, його вік, стать, освітній рівень тощо. Етикетні елементи передають важливу інформацію про мовну індивідуальність адресанта та мовленнєві традиції певної доби. Зокрема, листи репрезентують картину становлення й розвитку українського мовленнєвого етикету упродовж відповідного історичного періоду.

Наприклад, дослідники відзначили такі звертання у листах П. Куліша, що мають виразний колорит XIX ст.: *Вельможний і Високоповажний пане; Приязний мій Добродію; Коханий і шановний наш Осип Максимович; Шановний мій Пане-брате Осип Максимович; Шановний Земляче і добродію Осипе.*

Загальна тональність листів В. Симоненка до дружини, яку вперше поет зустрів під час практики у редакції видання «Черкаська правда», позитивна, романтична. Тексти сповнені пестливо зменшувальних слів, іронічних ремарок, неймовірного розмаїття звертань. Стиль листів – безпосередній і відвертий. Загалом неможливо не відзначити його розмовність і природність. Однією з причин саме такого стилю листування може бути орієнтованість на

освітній рівень молодшої Людмили, яка не мала вищої освіти й працювала в редакції кур'єром. Проте і в листах до інших адресатів бачимо безпосередність та іронічність автора, хоча наявні й виразні відмінності. Наприклад, листи до керівника В. Симоненка Надії Ромашок сповнені фактажу, опису подій, лаконічніші, мають ознаки ділового спілкування, засвідчують наявність соціальної дистанції між адресантом і адресатом.

Поет дотримується простої структури листа: можна виокремити звертання, основну частину та закінчення. Початок містить мовну формулу вітання, наприклад: *Вітаю тебе..., Здрастуй..., Кланяюся..., Салют!, Добрий день, Драстуй!* Часто автор відразу починає зі звертання до адресата: *Люба Люсю, Малюся,* що засвідчує неформальність спілкування, реалізованого за допомогою листа, інтимну близькість його учасників.

Здебільшого структура основної частини повторювана. В. Симоненко подає коротку інформацію про себе, рідних і близьких. Думки автора впорядковані у лаконічній формі, часто іронічні, наприклад: *З Черкас я поїхав ображений і злий; Живу здорово; Я живу дуже добре. Навколо шумить і красується навдивовижу чудовий сосновий бір, який, звичайно, не вичерпує всього пейзажу; Я живий. Мати жива. Олесь живий. Сусіди живі. Усі знайомі й незнайомі теж живі, крім тих, хто необачно вмер.*

В. Симоненко вдається до діалогізації листа: описавши стан справ, він веде розмову з коханою, використовуючи обширні варіації риторичних питань, які також нерідко сповнені авторської іронії: *Мене зараз жахливо цікавить, чи ми й надалі залишимося такими ж закадичними. Чи не помішає нам йоло одруження?.. Моя Малюсічка, чи не обрид я тобі своєю писаниною? Від тебе ж ні слуху, ні духу.*

Ніколи чи лінь?.. Цікаво, чи поміняла ти вже паспорт?.. Чи не нагадав тобі цей витіюватий початок про численні епістоли від колишніх твоїх поклонників, які марно намагалися придумати щось оригінальніше?.. Хіба у Ворзелі мало хвацьких парубків, що ти нудьгуєш і читаєш ідіотські детективи? Сеньйоро!

Автор епістол широко використовує іронію, що ґрунтується на стильовому контрасті. У такому разі стилістика мовних засобів не відповідає змістові, обставинам спілкування.

Яскравими мовними формулами В. Симоненко послуговується, прощаючись та підписуючи листи. Лише один раз використовує «*До побачення*», часто підписує листи англійським запозиченням «*Гуд бай*», що можна кваліфікувати як вияв усно-розмовної стихії. Наприкінці кожного листа поет цілує кохану, надаючи паперовому поцілунку особливого значення: *На папері цілуватися не дуже смачно, але я цілую мою маленьку Люсю мільйон разів; Чому ти цілуєш мене крапками? Соромишся? А я ні, і цілую мою одну-єдину, мою дорогу Малюсю мільйон разів; Цілую в носа; Поскільки для вірша бракує натхнення і часу (я ж солдат), то просто цілую тебе і на цьому ставлю крапку.*

Отже, її заключна частина листа характеризується невимушеністю, легкістю викладу, емоційністю, відсутністю формул, які традиційно вживають наприкінці епістол.

Чи не найвиразнішою з погляду лінгвостилістики є лексика епістол. Зокрема, листи поета до дружини сповнені різноманітних варіацій її імені. Найчастотніша назва, яку він уживає, – *Малюся* – маленька Люся. В. Симоненко грається з іменем коханої відповідно до настрою листа: *Люся – Люсьок – Люсьєн – Малюся – Малюсик – Малюсічка.*

Емоційність, виразна розмовність назв засвідчують близькі стосунки між адресатом і адресантом. Автор листа дозволяє собі і нотки напускної фамільярності (*подруга, вродне дівча, тигре, смугаста, Порося, дурненька*), і вкраплення романтичної експресії (*моя срібночоча, сонлива дівчинко, Кнопочка*).

Автор надає лексемам-підписам інтимного та особистого характеру.

Найчастіше підписи супроводжуються словом твій, а саме: *Твій Вася; Твоя полтавська Галушка; Твій Васька; твій чолов'яга Васильок; твій Симон*. Однак бачимо і більш формальні, офіційні: *Василь, Василь Симоненко*.

Спонтанність творення тексту підкреслюють і пост-скриптими, які поет використовує лише кілька разів. Вони також емоційні, засвідчують неформальність стосунків, ніжне та щире ставлення до дружини.

Сьогодні найбільш уживаними засобами зв'язку є смс-повідомлення у неформальному листуванні та електронні листи – в офіційному. Якщо порівняти інтимні епістолярії Василя Симоненка та сучасне неформальне листування, то можна побачити певну схожість: простота викладу, розмовна мова, суржик, лаконічність, стислість, емоційність, майже повна відсутність формул та правил написання листа. Різниця буде полягати у формі викладу думок: у листах Василя Андрійовича у будь-якому випадку є привітання, основна частина повідомлення, тобто суть написаного листа, та завершальна частина з прощанням; багато зменшувально-пестливої лексики, варіації імен та прізвиць, потрібен певний час, щоб адресат отримав лист. В сучасних смс-повідомленнях часто не використовується привітання, а одразу пишеться головна думка в цілях економії часу й ресурсів; прощальної частини майже завжди

уникають з тією ж метою; зменшувально-пестливу лексику та прізвиська замінили різноманітні смайлики й емоджі, хоча перші також іноді використовуються; адресат моментально отримує повідомлення, для цього не потрібно чекати декілька днів, а то й тижнів. На відміну від часів, коли жив Симоненко, зараз стають все більш уживаними скорочення, аббревіатури, сленг тощо. Щоб різниця була більш помітною, пропоную переписати котрийсь із листів поета на сучасний лад.

Здрастуй, малеча! Писати багато ніколи і нічого – тільки прибули в чарівну курортну місцевість. Навіть після безсонної ночі в стомлені очі попадаються різні поетичні деталі – запросяться у вірш. Поскільки для вірша бракує натхнення і часу (я ж солдат), то просто цілую тебе і на цьому ставлю крапку. Твоїх ніжних послань чекаю на адресу, ретельно виведену на звороті. Передавай привіти. Гуд бай, Люсю.

Привіт, Люсьок! Тільки з'явилась хвилинка – я тобі пишу. Приїхали в новомодний курорт. Прикольна місцина, але ніяк не знайду час і натхнення, щоб написати вірш – у солдатів небагато часу (Напиши, що у тебе нового. Лю! (Смайлик).

Листи В. Симоненка до дружини Людмили є безцінним джерелом вивчення способу мовомислення поета, встановлення витоків його високої майстерності, що виявилася в художній творчості. Вони засвідчують щирість, емоційну відкритість автора і легкість викладу. Тексти листів сприймаються як жвава неформальна розмова з адресатом. Вражає багатство найменувань Людмили, що передають найтонші переживання автора. Поет творчо підходить і до

самонайменувань. Часто іронічні, вони показують ставлення поета до самого себе. Лаконізм, простота, властиві синтаксичній організації листів, нагадують прозові твори Василя Симоненка. Справжнє осягнення феномену митців-шістдесятників можливе лише за умови ретельного вивчення їхньої епістолярної спадщини в різноманітних аспектах.

Єва Заварзіна,
*учениця 10-А класу Черкаської
спеціалізованої школи I–III
ступенів № 33 ім. Василя
Симоненка*

Історичні факти, пов'язані з життям і творчістю Василя Симоненка в м. Черкаси

Пам'ятник біля РАЦСу

Черкащани добре знайомі з пам'ятником, який стоїть біля Палацу одружень.

Ще від початку 1990-х років у Черкасах велися розмови про встановлення пам'ятника Василю Симоненку, не раз місцеві національно налаштовані сили висували відповідну вимогу й організовували пікети та заходи задля цього.

У 2-й половині 2000-х років на вулиці Хрещатик нарешті встановили пам'ятник Симоненку, однак він був гіпсовий і дуже низької художньої якості, через що його доволі швидко

демонтували. Наприкінці 2000-х років проєкт пам'ятника Симоненкові для Черкас авторства скульптора Владислава Димйона підтримали влада та громадськість. 17 листопада 2010 року відбулося урочисте відкриття пам'ятника поетові.

Розташований він на вулиці Верхній Горувій, у сквері за будинком Палацу одружень.

В основу створення монумента покладені вірші поета *«Спади мені дощем на груди»* та *«Ти знаєш, що ти – людина?»*.

Пам'ятник – заввишки понад 2 м, відтворює образ у динаміці – поет ніби йде нам назустріч. Крило, яке огортає фігуру, символізує талант, іскру Божу.

Створено пам'ятник із бронзи, найдавнішим способом лиття по ливарних воскових моделях. Висота самого пам'ятника без підставки – два метри, а вага – близько тонни.

На встановлення пам'ятника, вартість якого загалом склала 450 тисяч гривень, надали кошти кілька джерел, одним з яких були пожертви небайдужих містян.

Меморіальна дошка

Будинок, в якому з жовтня 1960 року і до смерті мешкав Василь **Симоненко**, розташований по бульвару Шевченка та має номер 345. Біля входу – **меморіальна дошка** з написом: *«У цьому будинку в 1959-1963 роках жив поет Василь **Симоненко**»*.

Коли у 1960 році Симоненкові дали квартиру у цьому будинку, перш ніж отримати ключі, він повинен був протягом місяця працювати на будівництві. Цей термін співробітники редакції та Василеві друзі скоротили до одного дня, відпрацювавши за нього гуртом.

Квартира Василя Симоненка № 129 була на п'ятому

поверсі та мала дві кімнати. Там він оселився з дружиною Люсею та сином Олесем. Сюди ж згодом переїхала його мама.

Після Симоненкової смерти квартиру розміняли, і мама залишилась в тому ж під'їзді, лише на першому поверсі.

Редакція

Після закінчення університету Симоненко переїхав з Києва до Черкас, де працював в обласних газетах «Черкаська правда» і «Молодь Черкащини», пізніше – кореспондентом «Робітничої Газети» в Черкаській області.

Музейна кімната «Робочий кабінет Василя Симоненка» присвячена життю і творчості українського поета. Розміщена в приміщенні редакції газети «Черкаський край» (колишня – «Черкаська правда»), де він працював у місті Черкаси з липня 1957 р. по березень 1960 р.

Музейну кімнату було відкрито 8 січня 1998 року за рішенням Черкаської обласної державної адміністрації від 24 лютого 1997 року.

Експозиція розмістилась у коридорі та в колишньому кабінеті письменника і розповідає про його життєвий шлях та творчість. Тут представлені фотографії, документи, листи, які він одержував і писав дописувачам, працюючи у відділі листів.

Експонуються також особисті речі поета, рукописи його творів, записник з робочими нотатками, заява про вступ до спілки письменників України, та фотографії, зроблені І. Ф. Осадчим, колегою-фотографом. В окремих вітринах виставлені твори В. Симоненка як мовою оригіналів, так і переклади. Тут також зібрані спогади про поета, його друзів та однодумців.

У музеї є особисті речі Василя Симоненка, передані його матір'ю – плащ, капелюх, ручка, книги. Є особлива річ: це підкова, яку Василь колись знайшов, за півтора року до своєї смерті.

Найбільше, звісно, захоплюють особисті речі поета. Робочий стіл, за яким можна посидіти, друкарська машинка, за допомогою якої можна написати й свій вірш. Саме під час черкаського періоду Василь почав друкувати перші поезії.

Складно не помітити у кабінеті маркери нашого часу в експозиції – збірка «Йшов солдат», шеврон Азову, маленький папірчик із написом «Слава Україні».

В експозиції музею також зберігаються рукописи Симоненка, фотографії з приватного архіву та редакційних буднів, документи та листи, які зберегла його дружина Люся.

За словами головного редактора газети «Черкаський край» Тетяни Калиновської, кімнатка, де працював Василь Симоненко, зовсім невеличка і тільки у такому комплексі можна зрозуміти велич його як людини і ту епоху, в яку він жив та творив.

Вокзал

Влітку 1962 року на залізничному вокзалі у Черкасах поета жорстоко побили двоє чергових міліціонерів, що спричинило постійні болі внутрішніх органів. Після цього поетові радянські лікарі поставили діагноз – рак шлунку, але насправді він загинув від жорстоких побоїв.

Кладовище

У 1967 на могилі встановлено брилу із сірого граніту на стилобаті, у верхній правій частині якої висічено скульптурний портрет поета з книгою у руках. Експресія повороту голови добре передає натхненний запал та

почуття поета.

На шліфованій передній частині пам'ятника напис: «1935 – 1963.

Можна все на світі вибирати, сину, вибрати не можна тільки батьківщину». Нижче напис: «Василь Симоненко».

Територія поховання обмежена гранітним ритуальним майданчиком зі східцями, на якому встановлений полірований лабрадоритовий «саркофаг» кристалічної форми та гранітна плита на могилі матері поета Ганни Федорівни Щербань.

У 1967 р. на могилі поета було встановлено пам'ятник, виготовлений в Черкаських художньо-виробничих майстернях. Автори: скульптор С. Й. Грабовський, архітектор М. Ф. Кириленко. У 2000 р. проведено реконструкцію. Автор – архітектор Л. С. Кондратський.

Черкаська обласна бібліотека для юнацтва названа на честь великого поета Василя Андрійовича Симоненка.

Вона була утворена в 1976 році згідно з Наказом управління культури Черкаського облвиконкому від 28 грудня № 716 на базі *Черкаської міської юнацької бібліотеки*.

Постановою Кабінету Міністрів України від 27 березня 2000 року № 558 бібліотеці присвоєно ім'я українського поета, уродженця Полтави Василя Симоненка.

Черкаська обласна бібліотека для юнацтва імені Василя Симоненка – спеціалізована бібліотека, провідний регіональний центр з питань організації бібліотечно-бібліографічного обслуговування юнацтва в Черкаській області.

Створено веб-сайт бібліотеки (2010) та сайт «Василь

Симоненко» (2015). На сайті бібліотеки користувачам доступні: *електронний каталог*, сервіс «Віртуальна довідка», відеопрезентації нових надходжень, *віртуальні виставки*, електронні версії видавничої продукції, оперативна інформація про бібліотечні проекти та події, а також низка іміджевих ресурсів (промовідео, повідомлення у ЗМІ тощо).

Вулиця Василя Симоненка

Не можна також не згадати про вулицю у нашому місті, яка названа на честь Василя Симоненка. Починається вона від бульвару Шевченка і тягнеться на південний захід 220 метрів.

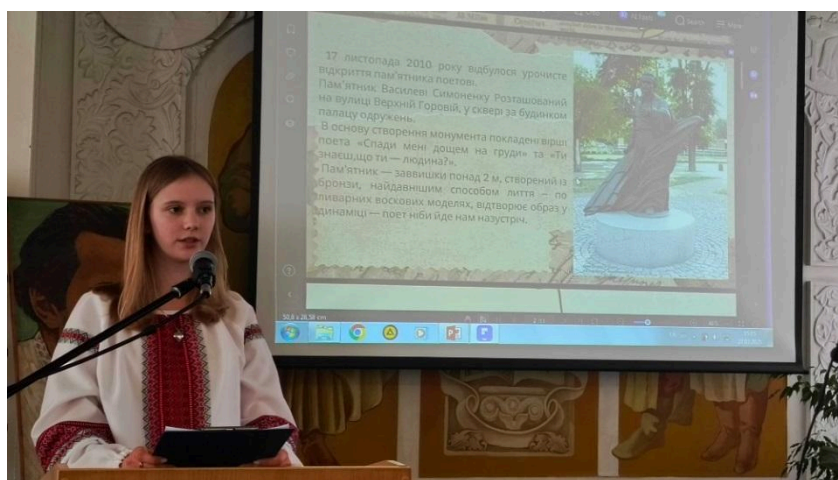
Вулиця знаходиться в історичному центрі міста, перетинаючи бульвар Шевченка та вулицю Гоголя. Вулиця неширока, по 1 смузі руху в кожний бік.

До **1984** року вулиця носила назву **Театральна**. Сучасну назву носить на честь українського поета та журналіста, шістдесятника Василя Симоненка з 2015 року.

Музей-світлицю Василя Симоненка було відкрито у 1993 році в Черкаській спеціалізованій школі № 33 ім. Василя Симоненка.

У 2019 році за ініціативи адміністрації, педагогічного та учнівського колективів школи, за підтримки депутатів Черкаської міської ради Музей-світлицю було оновлено. Фінансування здійснено департаментом освіти та гуманітарної політики Черкаської міської ради.

Валентина Чорнобривець,
*заступник директора по
науковій
роботі КЗ «ОБЮ ім.
В. Симоненка» ЧОР*

25 років з іменем Василя Симоненка

Присвоєння бібліотеці імені Василя Симоненка – надзвичайно почесна, але і дуже відповідальна подія. Ми розуміємо: бібліотека, що працює з юнацтвом і молоддю, має відповідати статусу високого імені Великого Українця і Великого Патріота і тримати певну духовну планку.

Тож працівники книгозбірні докладають максимум зусиль, щоб молодь отримувала якнайбільше інформації про цю непересічну особистість, знайомилася з його творчою спадщиною, читала і популяризувала його твори.

Вже проходячи біля приміщення бібліотеки, кожен може бачити у віконних вітринах зі сторони вулиці Смілянської спеціально виготовлені у типографії **плакати із зображенням світлин та уривків з поезій В. Симоненка**, що стали відомими афоризмами.

Переступивши поріг бібліотеки, у вестибюлі відвідувачі можуть бачити **копію портрета письменника**, написаного черкаським художником Віктором Клименком. А з 2024 року їх зустрічає ще й **тубус з портретом письменника і його крилатим висловом** «Тільки тим історія належить, Хто сьогодні бореться й живе».

Тубус від снаряду 155 калібру американської гаубиці 777, який був переданий із фронту воїнами ЗСУ, розписаний відомим другом бібліотеки з Полтавщини Володимиром Мірошніченком – художником із м. Лубни, членом НСХУ, лауреатом літературно-мистецької премії ім. В. Симоненка, заснованої Лубенською РДА. Унікальний подарунок для користувачів Симоненківської книгозбірні художник передав 17 серпня 2024 року під час екскурсії бібліотекарів симоненківськими місцями на Полтавщині. Символічний образ письменника на зброї, що допомагає звільняти країну від російської нечисті, ще раз підтверджує: слово Василя Симоненка міцно стоїть на захисті України.

Тут же у вестибюлі з вагомими ювілейними датами, пов'язаними з життям і творчістю В. Симоненка, щороку знайомить **Симоненківський хронограф**.

25 років поспіль працівники книгозбірні роблять все, щоб поповнювався постійний **виставковий комплекс**

«Всесвіти Василя Симоненка», де представлено творчу спадщину поета, літературу про його життя і творчість, матеріали на вшанування його пам'яті. На сьогодні на виставці представлено понад 40 назв видань творів письменника.

У відділах обслуговування постійно організовуються **книжково-ілюстративні виставки**, присвячені письменнику. У відділі мистецтв за ці 25 років організовано велика кількість **виставок творчих робіт юних митців краю**, присвячених В. Симоненку та створених за мотивами його творів. Особливе місце займають **виставки робіт, присвячених письменнику і подарованих бібліотеці її друзями, партнерами, читачами**. Варто згадати і щорічні **виставки-презентації творів претендентів на здобуття премії імені Василя Симоненка та виставки-реклами творів лауреатів премії**.

Щорічно в рамках проведення традиційних Симоненківських вечорів у приміщеннях обласної філармонії чи театру, де проходить церемонія нагородження лауреатів Всеукраїнської премії імені В. Симоненка, бібліотекою організовуються **розгорнуті виставкові експозиції**, присвячені письменнику, які завжди викликають зацікавлення у відвідувачів.

З 2015 року функціонує **персональний сайт «Василь Симоненко»** – проєкт бібліотеки, який подає найбільш повну і достовірну інформацію, що стосується життя, творчості і увічнення пам'яті В. Симоненка. Це суто бібліотечний проєкт – за підходом до відбору матеріалів та побудовою структури.

Сайт має 8 розділів: Слово про В. Симоненка; Життя і творчість; Видання творів; Літературознавчі розвідки;

Спогади; Увічнення пам'яті; Голос В. Симоненка; Бібліографічна Симоненкіана.

У **ЕК на веб-сайті ОБЮ** представлена **електронна БД «Василь Симоненко»**, де зібрано повну інформацію про всі видання творів В. Симоненка, літературу про нього в книгах, збірниках, періодичних виданнях.

Відділами аналітико-методичної роботи та інформаційно-бібліографічним готуються **методико-бібліографічні посібники**, присвячені письменнику та лауреатам Симоненківської премії. На виставковому стенді ви можете бачити частину з них. Хочеться особисто подякувати Філахтовій Н. М. за той величезний внесок, який вона зробила у популяризацію і увічнення пам'яті В. Симоненка. На веб-сайті бібліотеки користувачі Інтернет-мережі мають можливість знайомитись з версіями біобібліографічних покажчиків, присвячену поету.

З метою популяризації життя і творчості письменника бібліотекою щороку проводиться велика кількість різноманітних за формами роботи **культурно-просвітницьких заходів**, серед яких: читацькі конференції, тайм-діалоги, вечори пам'яті, вечори-спогади, творчі вечірки молоді, міські конкурси декламування творів В. Симоненка, Симоненківські читання біля його пам'ятника, літературні дискурси, літературно-мистецькі години, огляди творчості та багато інших. Активно практикуємо онлайн зустрічі зі старшокласниками ЗНЗ області. Традиційними стали **вечори-зустрічі з Симоненківськими лауреатами**.

До другої річниці повномасштабного вторгнення рф в Україну бібліотека долучилася до патріотичного **мистецького проєкту «Мистецький супротив юних»** за участі учнів арт-студії «Глорія», роботи яких стали основою для **створення білбордів і сітілайтів у м. Черкаси із**

малюнками до творів В. Симоненка та цитатами з його поезій. Я думаю, що багато з вас їх бачили.

Молодь бере участь у організованих ОБЮ обласних заочних **літературно-мистецьких вікторинах**, присвячених В. Симоненку та мистецьких конкурсах. Результатом одного із них – міського конкурсу «Я – ілюстратор», приуроченого 80-річчю від дня народження письменника, стала **книга поезій В. Симоненка «Провесінь надій»**, ілюстрована талановитою черкаською молоддю. А незабаром, у цьому році, з'явиться ще одне унікальне видання – комплект із двох книг казок **В. Симоненка «Казкосвіт В. Симоненка»**, який є результатом обласного літературно-мистецького конкурсу «Казкосвіт Василя Симоненка в ілюстраціях юних черкаських художників». Проєкт буде реалізовано у межах цільової стипендії у галузі культури м. Черкаси. Видання поповнять книжкові фонди публічних та шкільних бібліотек Черкас. Автором цих проєктів є завідувачка відділу мистецтв Марина Чеперис. Ці конкурси яскраво ілюструють актуальність сприйняття творів В. Симоненка сучасним молодим поколінням українців.

У різні роки працівниками бібліотеки підготовлено і озвучено **цикл радіодовідок** про цікаві факти із життя письменника на обласне радіо, **ряд радіопередач** до ювілеїв окремих збірок поета.

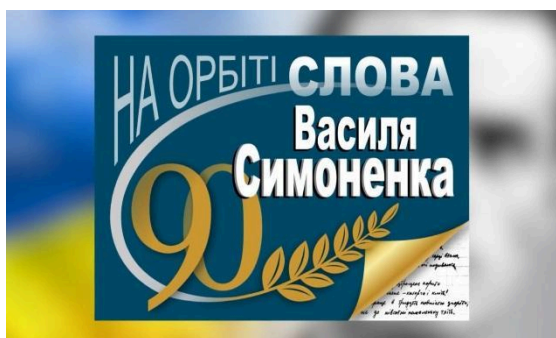
Крім того, до 85-річчя письменника бібліотека зорганізувала і провела ряд відеоконкурсів. Це **відеоконкурс «Від шістдесятників до покоління Z»** (художнє читання з елементами театралізації творів Василя Симоненка) та обласний конкурс вуличних акцій з юнацтвом **«Молодь Че на Симоненківській орбіті»**.

Улюблені українцями твори письменника звучать у світовій Інтернет-мережі. Зацікавлення у юних і старших за

віком людей викликають **Симоненківські відеофлешмоби**, організовані бібліотекою. Наразі у нас надзвичайно активно проходить **відеофлешмоб «90 поезій до 90-річного ювілею В. Симоненка»**. На сьогодні до нас долучилося понад 180 учасників. Тому слово поета буде звучати не 90, а 180, а можливо й більше днів. З відеочитаннями, створеними у рамках відеофлешмобів у різні роки, буктрейлерами, відеоподкастами, можна знайомитись на нашому ЮТУБ-каналі та на сайті ОБЮ у рубриці «На орбіті слова Василя Симоненка» розділу «НАШ КАНАЛ YouTube».

Маємо гарні відгуки користувачів нашого веб-сайту ЮТУБ-каналу і сторінки ОБЮ у мережі «Фейсбук» про **цикл відеомонологів «Говорять лауреати Симоненківської премії. Василь Симоненко для мене це: ...»**, які демонструвалися у січні-лютому цього року. 16 лауреатів відгукнулися на цей проєкт.

Цьогоріч впродовж січня на ТРК «Ільдана» щодня демонструвалися **озвучені поетичні заставки з портретами Василя Симоненка**, підготовлені бібліотекою у межах **спільного проєкту «На орбіті Слова Василя Симоненка»**.

У 2025 році всі Симоненківські заходи ми об'єднали у **Проект «Симоненкове слово – на захисті України»** на відзначення 90-річчя від дня народження Василя Симоненка. І сьогоднішній круглий стіл є одним із них. Та попереду ще багато цікавих і змістовних заходів, присвячених Василю Андрійовичу Симоненку.

Тамара Пальтова,
освітянка

Зі спогадів про Василя Симоненка

Шановні друзі, передусім я б хотіла висловити щиру подяку бібліотеці імені Василя Симоненка за активне, організоване відзначення ювілею поета. А особливо дякую за те, що так багато дітей, учнів, юнацтва та дорослих було залучено до читання поезії Василя Симоненка, до розуміння його слова. Це, я певна, залишиться в пам'яті надовго, як

залишилася в моїй пам'яті моя перша зустріч з Василем Симоненком.

Це було давно, мені було 15 років, я навчалася в 10 класі. До нашої школи № 17 запросили поетів на зустріч, яка відбулася у великій залі. На той час було 7 десятих класів, а це десь близько 200 учнів. І ось, піднімаючись по східцях до 4 поверху, я звернула увагу на молодого чоловіка, який стояв спиною, дивився у вікно на вулицю (тепер Хрещатик), тримаючи цигарку.

Я подумала: «а це що, живий поет? Це поети прийшли до нас на зустріч?» Мені запам'яталося, що Симоненко на цій зустрічі був своїми думками, своїм поглядом десь далеко. Коли ми зайшли, до зали, то побачили Федора Моргуна, він тоді очолював письменницьку організацію, і Василя Симоненка, якого ми бачили ще на початку нашого заходу. Федір Моргун розповів дещо про письменницьку організацію і надав слово Миколі Тодосійовичу Негоді, який розповів про свої перші творчі надбання, про те, як він надсилав свої перші вірші в газету «Зірка», як він ще в дитячі роки допомагав партизанам під час Другої світової війни.

Потім слово передали Василю Глобліну, фронтовому поету, який знайомив нас зі своєю фронтовою лірикою. Коли виступали поети, Василь Андрійович сидів, так мені запам'яталося, напівбоком від них і дивився у вікно. Скажу чесно, в залі, хтось шумів, хтось слухав уважніше, по-різному сприймали.

І ось надали слово Василю Симоненку.

Василь Андрійович піднявся, ступив до трибуни і звернувся до нас:

Гей, нові Колумби й Магеллани,

Напнемо вітрила наших мрій!
Кличуть нас у мандри океани,
Бухту спокою облизує прибій.
Хто сказав, що все уже відкрито?
Нащо ж ми народжені тоді?
Як нам помістити у корито
Наші сподівання молоді?

Знаєте, зал завмер. Бо до нас звернулись, як до рідних,
з настановою на майбутнє. Так, попереду в нас ще
одинадцятий клас, попереду у нас майбутнє.

Кораблі! Шикуйтеся до походу!
Мрійництво! Жаго моя! Живи!
В океані рідного народу
Відкривай духовні острови!
Мріяти й шукати, доки жити,
Шкварити байдужість на вогні!!..
А якщо відкрию вже відкрите,
Друзі! Ви підкажете мені.

Уявляєте, як зал вибухнув оплесками. Ми зрозуміли
його поштовх до майбутнього. Ми зрозуміли, що нам треба
жити і творити.

З тих пір багато з нас, і я особисто, дуже захопилися
творчістю Василя Симоненка, взагалі його особистістю. Ми
всі молоді намагалися більше знати про нього, бути там, де
бував він. Вийшла тільки перша його збірочка «Тиша і грім».
Пам'ятаю, вона продавалася в єдиній книгарні на розі
Шевченка і Смілянської. Сьогодні там магазин «Золото і
срібло». А тоді це була прекрасна книгарня. Я навіть
пам'ятаю тих продавчинь, які казали: «Швиденько,
швиденько, бо розкуповують все». Просто масово

розкупували цю синеньку невеличку книжечку, яка коштувала, пам'ятаю, п'ять копійок. І це було найцінніше, що ми отримали. Бачити, знати все про поета хотілося багато, особливо молодим прихильникам його творчості. Ще його поезія не ввійшла в підручники, але відчуття величі Симоненка уже було.

По місту рознеслася чутка про хворобу Василя Симоненка. Тоді ще не всім було відомо про події в Смілі, а тільки тим його колегам, які займалися цим питанням, визволяли його. Але, по суті, ніяких повідомлень про це ніде не було. А ось про хворобу Василя вже знали. І ті, хто відвідував Василя Андрійовича в лікарні, згадували, як у нього світилися очі, як він любив життя, і як він, переборюючи хворобу, говорив: «Ну що ви такі сумні, все буде добре, я викарабкаюся».

Не викарабкався... Повідомлення про поховання Василя Андрійовича було передано по радію. По гучномовцю передали, і... серце завмерло.

Велич і таку всевідомість Василя Симоненка я особливо відчула під час його поховання. Був зимовий, холодний, надзвичайно морозний день з великими сніговими наметами. Мене вразила кількість людей, їх зібралося настільки багато, як на першотравневих демонстраціях. Вся вулиця Хрещатик була заповнена, а ті, хто шикував колону, зокрема Юрій Васильович Смолянський, запрошували делегації зі Львова, Вінниці, Хмельницького та інші. Весь світ, мені здається, прибув тоді на поховання, принаймні вся Україна.

І це мене просто шокувало. Прощання з поетом відбулося в Будинку вчителя. Труну з тілом Василя Симоненка друзі на руках винесли із Будинку вчителя, за труною йшли дорослі, солідні люди. Я прислухалася до

того, що говорили навколо і почула прізвища Павла Загребельного, Максима Рильського, творчість яких ми нещодавно вивчали на уроках української літератури. Це такі видатні письменники, майстри слова українського, які знали Василя Симоненка, приїхали поклонитися йому. Це було для мене таким надзвичайно хвилюючим відкриттям. Ще мене вразила велика кількість гірлянд, які з обох сторін цієї колони несли на плечах люди. Ці гірлянди були уквітчані колосками і калиною – символом України. Стільки калини, як було на похованні Василя Симоненка, я більше ніколи в житті не бачила.

Червоні ягідки калини спадали на білий сніг. А в моїй дитячій уяві згадувалося: «Я проллюся крапелькою крові на твоє священне знамено».

Симоненко любив цей світ. І, звичайно, дуже рано пішов у засвіти. Світ такий, «мереживо-казковий», він залишив у свої 28 років. Скарби душі своєї він по краплині віддав нашому світу. Пам'ятаймо!

Валерій Власюк,
ПИСЬМЕННИК

**Говорять лауреати
Симоненківської премії.
«Василь Симоненко для
мене...»**

Щиро вдячний, що запросили мене сьогодні на важливий захід. Взагалі, щиро вдячний бібліотеці Василя Симоненка, яка робить таку важливу справу для України, щоб ми не забули, щоб діти не забули, щоб юне наше покоління не забуло Василя Симоненка, який увійшов своїми творами, своїми словами, своєю могутньою мовою, нашою рідною мовою, в історію. І недарма сьогодні пані Валентина Коваленко згадувала, що жоден Майдан не обходився без слів Василя Симоненка.

Я у Черкасах з 1986 року. Так склалося, що все моє життя тісно пов'язане з іменем Василя Симоненка. Для мене, як для лауреата, приємно, що це було ще одне перехрестя між мною і Василем Андрійовичем.

Вперше я відвідав юнацьку бібліотеку в 1988 році. Я прийшов сюди на засідання Народного руху України за перебудову. Пам'ятаю незабутнього Сергія Носаня, його погляди стосовно здобуття незалежності на Черкащині. З іменем Василя Андрійовича Симоненка потім мене об'єднала Черкаська школа № 33, в яку прийшов працювати в 1994 році. І саме в тому році було офіційне відкриття музею-світлиці Василя Симоненка, де відбувалися заходи, присвячені його ювілею. На відкритті музею-світлиці були присутні мати Василя Андрійовича – Ганна Федорівна Щербань і актор Андрій Жила, який грав роль Василя Симоненка в одній з перших постановок нашого драматичного театру, присвячених творчості і життю поета. Це унікальне явище, тому що за рахунок аматорів була постановка саме про життя і творчість Василя Андрійовича Симоненка.

А ось у 2022 році, перед вторгненням рашистів у нашу країну, я отримав премію Василя Андрійовича Симоненка.

Це було 8 січня 2022 року, а вже ледь більше за місяць почалася війна.

На церемонії нагородження я читав вірші Василя Симоненка, які виринали в моїй уяві, в моїй душі та власний вірш «Тінь Василя»:

*Крокуючи площею біля
постаменту, де мав бути
пам'ятник Василю Симоненку.*

Мовчіть, пігмеї – шелестять поля...
і, мабуть, там він десь траву толочить,
І зазирає вічності у очі.
Я тінь сьогодні бачив Василя.
Собі я той закарбував момент,
Коли чиновники й байдужі товстосуми
Для слави власної, а може, задля глуму,
Штовхали його тінь на постамент.
Василь на все дивився з висоти.
Йому ж не треба іншого польоту.
Сам у житті він зневажав дрібноту.
Пішов поет великим у світі
Чи на майдані має бути він,
Де люди топчуть стежку в «податкову»,
Де раз на рік хтось прочитав промову
Під оплесків пустопорожній дзвін.
Сьогодні Василя зустрів я тінь.
І знаю – його слово не загине,
Допоки українська мова лине
Понад Дніпром в золотокосу синь.
Для слова не потрібен монумент.
Воно серця наповнює по вінця.

Василь в душі простого українця
Піднявся на найвищий постамент.

Нині пророчі слова Василя Симоненка надихають нас
на перемогу, на те, що Україна буде вічно.

Ти знав, Василю, що твоє ще в силі,
Мовчить усі Америки й Росії,
Мовчить – мовчать.
На сході чорна рать –
Орда свою розкрила пащу хижу.
А ті в Берліні, Римі чи Парижі
Турбуються, аж мову відняло,
Ховаються під Семове крило.
Що їм до України слави, волі,
До них не придуть верби і тополі,
Не їхнім дітям у борні вмирати.
З нас кожен зна, що можна обирати.
Ти знав, Василю, і твоє ще в силі.

Для нас Василь Симоненко є вершиною, взірцем.
Користуючись нагодою, хочу в Біївці передати свою книгу, за
яку я отримав премію імені Василя Симоненка.

**Федір Пилипенко,
в. о. директора КЗ «ОБЮ
ім. В. Симоненка» ЧОР**

Час і Симоненко – нерозлучні

Шановні друзі!

Колектив бібліотеки дякує кожному, хто взяв участь у засіданні круглого столу, який проведено у рамках відзначення 90-річчя від дня народження поета та 25-річчя присвоєння імені Василя Симоненка нашому комунальному закладу.

Дослідники творчості і його величезної спадщини стверджують, що талант обдарованого юнака найкраще розкрився на Черкащині, куди він після закінчення навчання в університеті ім. Т. Шевченка був направлений на роботу. Тому черкаські вважають його своїм земляком.

Земляки із Лубенщини і полтавці вважають Василя своїм. І це також правда. Але фактично Василь Симоненко належить Україні і українцям всього світу.

Невгамовний Час віддаляє всіх нас від тих років, коли жив і творив поет, однак нинішні і наступні покоління завжди будуть повертатися до його натхненного правдивого Слова, яке, незважаючи на будь-які події і виклики, переживе віки. Бо Час і Василь Симоненко – нерозлучні!

Про творчу спадщину поета можна багато говорити і багато дискутувати про її вагомість та цінність для нащадків. Безсумнівно, ім'я Василя Симоненка золотими літерами вписане в літературу нашої держави.

Про це свідчать ті відзнаки і нагороди, якими, на жаль, помертено, вшановано поета.

У 1989 році Василь Симоненко відзначений Республіканською комсомольською премією імені Миколи Островського у галузі літератури та журналістики за утвердження високими художніми засобами чіткої гуманістичної позиції, громадянськості та патріотизму.

У 1995 році Василеві Симоненкові присвоєно Національну премію України імені Тараса Шевченка за збірки поезій та прози «Лебеді материнства», «У твоєму

імені живу», «Народ мій завжди буде». Отримувала її мати поета.

У нинішньому столітті вже у 2008 році поета вшановано пам'ятним знаком «За заслуги перед містом Черкаси» за його внесок у розбудову духовності обласного центру і вплив на розвиток української літератури.

А вже у 2021 році Міжнародна літературно-мистецька Академія України присвоїла Василеві Симоненку звання «Народний поет України». Почесну відзнаку було передано родині поета.

А ще талановитий майстер слова у 2023 році відзначений Міжнародною літературною премією імені Григорія Сковороди «Сад божественних пісень» і як Народний поет України ще відзначений Міжнародною премією України імені Тараса Шевченка – за великий внесок в українську літературу.

Н Е Р О З Л У Ч Н І

Василю Симоненку

Їх було двоє... Самоти година...

Та Час уже нікуди не спішив.

Життя згасало...

Важко...

По хвилинах...

Але Поет і ними дорожив.

Час не спішив.

І грів його долоню,

Відгонив мить, коли забракне сили.
Час утішав, щоб серцю не схолонуть:
– З тобою буду я завжди, Василю!
Зустрілись поглядом.
Поет всміхнувся кволо:
Про що розмова?..
В нього є ще Слово!
(Не було тільки часу сприйняття!).
Долинув шепіт, –
Та чітка вимова:
– Живе лиш той...
Хто...
Не живе для себе...
хто для других.. вибо... рює
житт-...тя!
Останній подих...
Перелилось Слово у наші дні
І далі – в майбуття!

Федір Пилипенко

25.03.2025

ДОВІДКОВО
Премії імені Василя Симоненка

Літературна премія Національної спілки письменників
України імені Василя Симоненка.

Всеукраїнська літературна премія імені Василя
Симоненка.

Черкаська обласна літературна премія імені Василя
Симоненка.

Лубенська районна літературно-мистецька премія імені
В. А. Симоненка.

Журналістська премія імені Василя Симоненка.
Міжнародна премія української пісні імені Василя
Симоненка.

Зміст

Федір Пилипенко. Він писав так, як жив	3
Валентина Коваленко. Весняні громи Василя Симоненка	6
Ірина Собко. Під знаком Василя Симоненка	11
Ніна Симоненко. Під знаком Василя Симоненка	14
Людмила Мисник. Під знаком Василя Симоненка	16
Володимир Мірошніченко. З мистецької	

Симоненкіани земляків-полтавчан	18
Наталія Валащенко. Під знаком Василя Симоненка	20
Анастасія Коганова. Епістолярій Василя Симоненка	22
Єва Заварзіна. Історичні факти, пов'язані з життям і творчістю Василя Симоненка в м. Черкаси	28
Валентина Чорнобривець. 25 років з іменем Василя Симоненка	34
Тамара Пальтова. Зі спогадів про Василя Симоненка	40
Валерій Власюк. Говорять лауреати Симоненківської премії. «Василь Симоненко для мене...»	45
Федір Пилипенко. Час і Симоненко – нерозлучні	49

Інформаційне видання

З іменем Василя Симоненка

Матеріали круглого столу

25 березня 2025 року
м. Черкаси

Укладачі: Валентина Величко,
Олена Савченко

Редакторка В. Чорнобривець

Комп'ютерний набір,
комп'ютерна верстка О. Савченко

Обкладинка Н. Іваницька

Підписано до друку 08.05.25 р.

Видавець:

Комунальний заклад «Обласна бібліотека для юнацтва
імені Василя Симоненка» Черкаської обласної ради

18000 м. Черкаси,
вул. Надпільна, 285

E-mail: oub_symonenko@ukr.net
oub_metod@ukr.net

www.symonenkolib.ck.ua

Для нотаток

